

Lektion 19

Lever og galdeveje

1. Beskriv leverens forskellige dele.

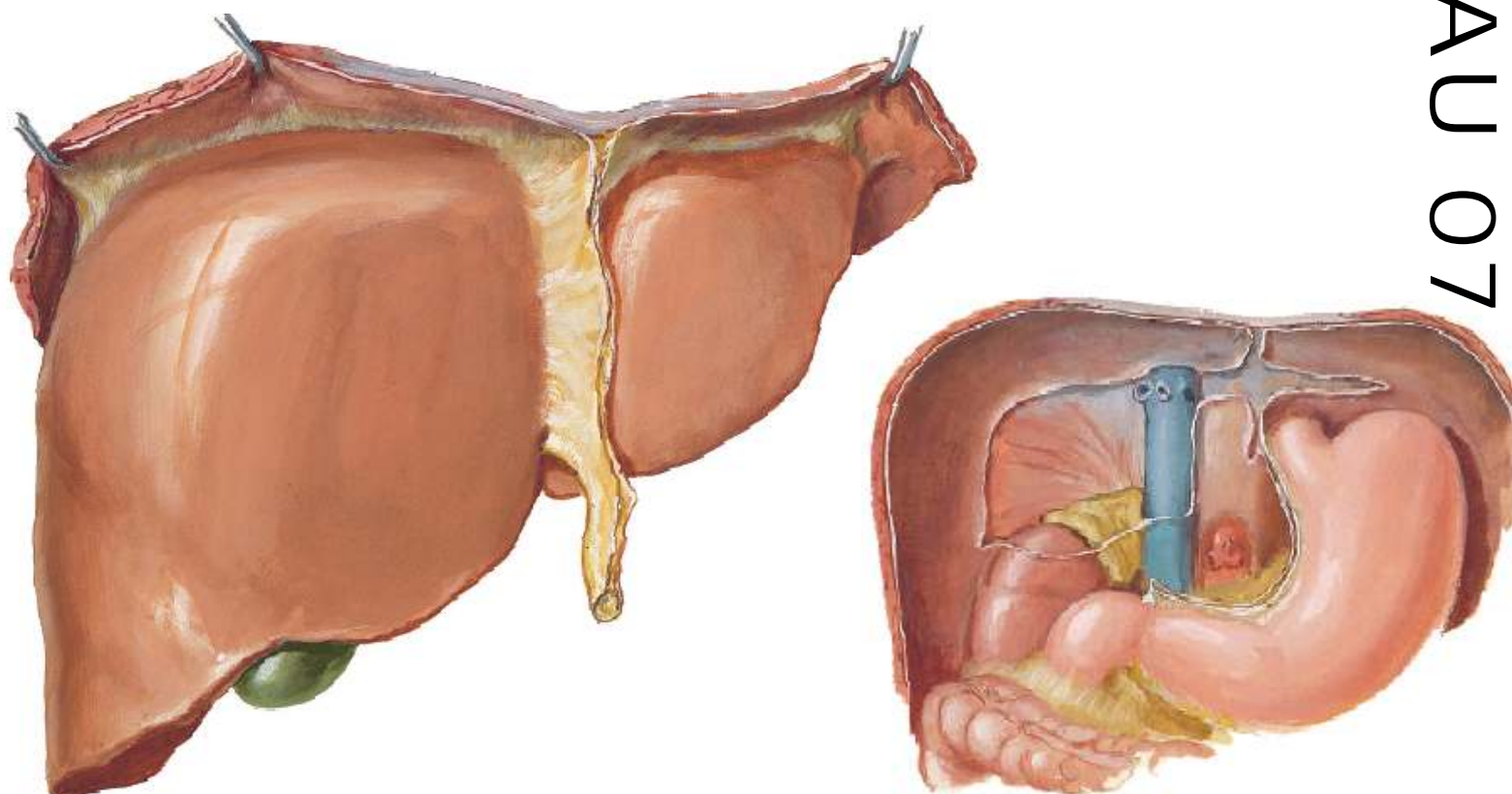
Leveren, *Hepar* vejer ca. 1,5 kg (ca. 2 % LV). Den er relativt større ved fødslen. Den er rødbrun, blød og sprød. Leveren måler normalt 15x16x17 cm (sektionsmål = 8x16x24 cm).

Leveren har en skarp rand, *margo inferior* der foran nedadtil afgrænser den store konvekse *facies diaphragmatica* fra den mindre og affladet *facies visceralis*. Lidt til højre for midtlinien er galdeblæren synlig og lidt til venstre for denne indkærvning ses en skar indskæring, *incisura ligamenti teretis*, hvor *lig. Falciforme* hæfter. Dette ligament deler leveren i en større, højre lap og en mindre, venstre lap = kun 15-20 % (*lobus hepatis dxt et sin*).

Facies diaphragmatica vender både fremad, til højre, opad og bagud. I det store hele formes den efter kropsvæggen og *diaphragma*. Lidt til højre for midtlinien findes en bred, dyb fure, *sulcus venae cavae*.

Facies visceralis vender nedad og bagud. Den er uregelmæssigt affladet, opdelt i karakteristiske lobi. Den indeholder *porta hepatis* der er en 6-8 cm lang og tværgående spalte ca. midt på fladen. I spalten ligger *v. portae* bagtil, mens *ductus choledochus* ligger foran til højre og *a. hepaticus communis* ligger foran til venstre. Desuden findes der flere små lymfeknuder, lymfekar og mange nerver.

Skråt foran og tilhøjre for spalten ligger galdeblære i *fossa vesicae biliaris*. Fortil og til venstre (parallelt med galdeblæren) findes *fissura ligamenti teretis* (*lig. Teres hepatis*) der bagtil er en forlængelse af *fissura ligamenti venosi* (*lig. Venosum*). De nu nævte fissurer/sulci danner tilsammen noget der ligner et H, der således afgrænser to karakteristiske lapper, *lobus quadratus* fortil ”og nede” (*porta hepatis*, *fossa vesicae biliaris* og *fissura lig. Teretis*) og *lobus caudatus* bagtil ”og oppe” (*porta hepatis*, *sulcus venae cavae* og *fissura lig. Venosi*), der skyder sig frem i *processus papillaris* og fortsætter i *processus caudatus*. På venstre leverlap findes *tuber omentale* (tæt på *processus papillaris*) og *appendix fibrosa* (øverste venstre hjørne)

Stud.med. MP, AU 07

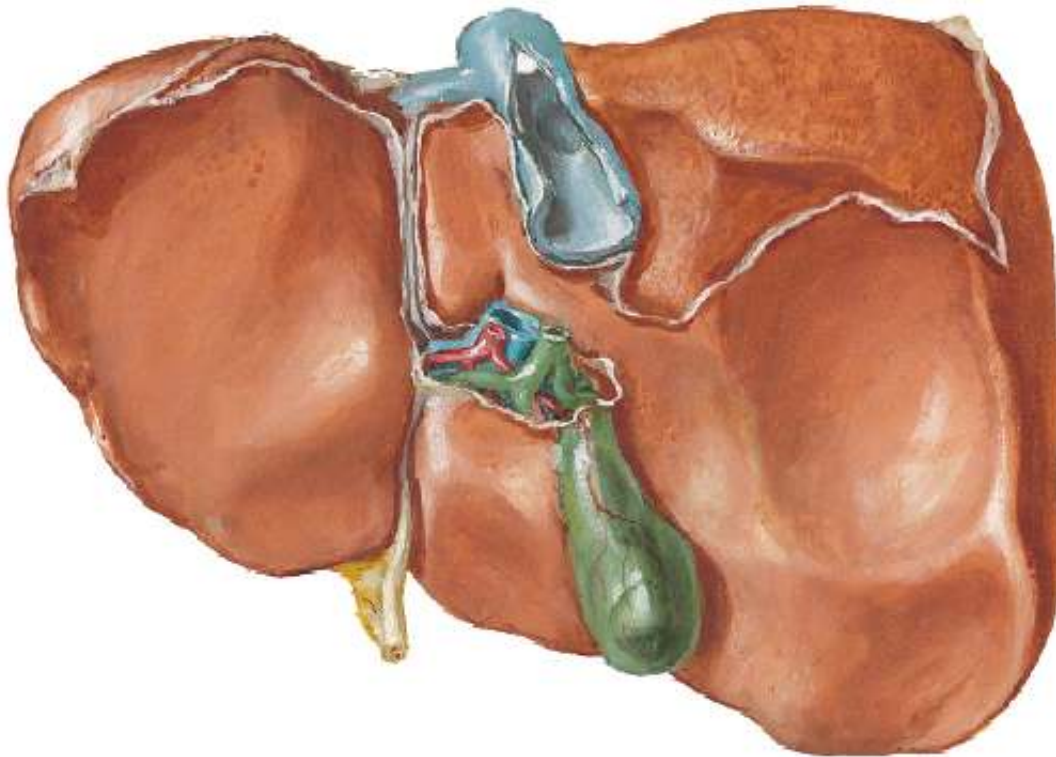
2. Leveren er næsten fuldstændigt beklædt med peritoneum. Følg afrivningsranden hele vejen rundt og benævn de peritonealfolder, der fremkommer herved.

Fortil starter afrivningsranden ved det

- højre blad af *lig. Falciforme*
- fortsætter i det øvre (anteriore) *lig. Coronarium* ud til *lig. Triangularum dextrum*
- løber videre i det nedre (posteriore) *lig. Coronarium* der svinger ind foran *v. cava inferior*
- følger kanten af *lobus caudatus* rundt og følger *fissura lig. Venosi* ned til *porta hepatis*
- den løber rundt om (og omgiver) *porta hepatis*
- følger *fissura lig. Venosi* tilbage op til
- den når den venstre del af det nedte (posteriore) *lig. Coronarium* som den følger
- til *lig. Triangulare sinistrum*
- for at løber mod højre som det øvre (anteriore) *lig. Coronarium* for at nå tilbage til starten
- og løbe som det venstre blad i *lig. Falciforme*

Der dannes flere vigtige *peritonealfolder/ligamenter*:

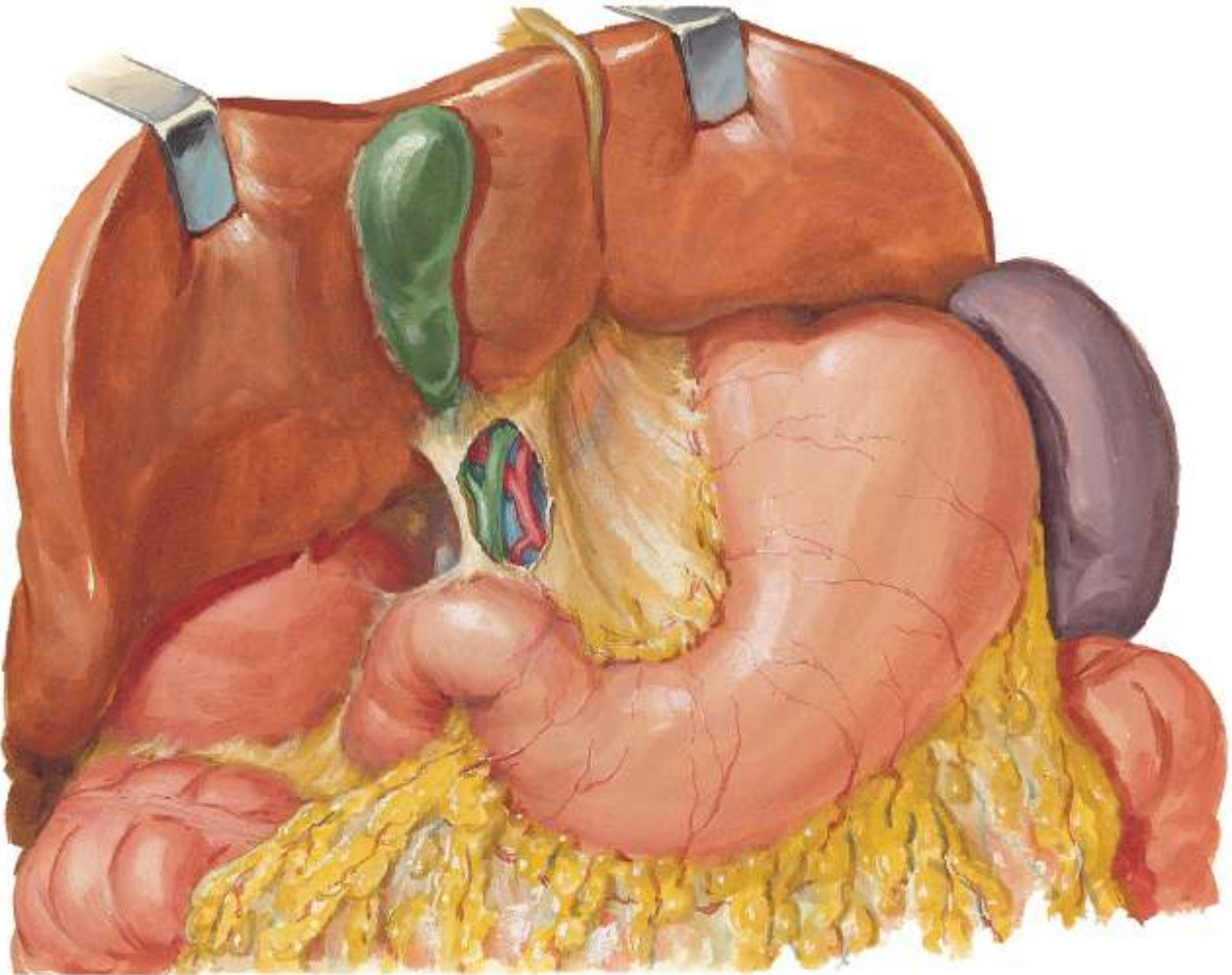
- *Ligamentum falciforme*
- *Lig. Coronarium*
- *Lig. Triangulare dextrum et sinistrum*
- *Omentum minus* (*lig. Hepatoduodenale* fra omkring *porta hepatis* og *lig. Hepatogastricum* fra *fissura lig. Venosi*)

3. Hvad hedder den peritonealfold, der strækker sig fra porta hepatis til pars superior duodeni og hvilke strukturer løber heri?

Lig. Hepatoduodenale indeholder mellem de to blade:

<i>v. portae</i>	(posteriort)
<i>ductus choledochus</i>	(højre)
<i>a. hepatica propria</i>	(venstre)
lymfeknuder/-kar og nerver	

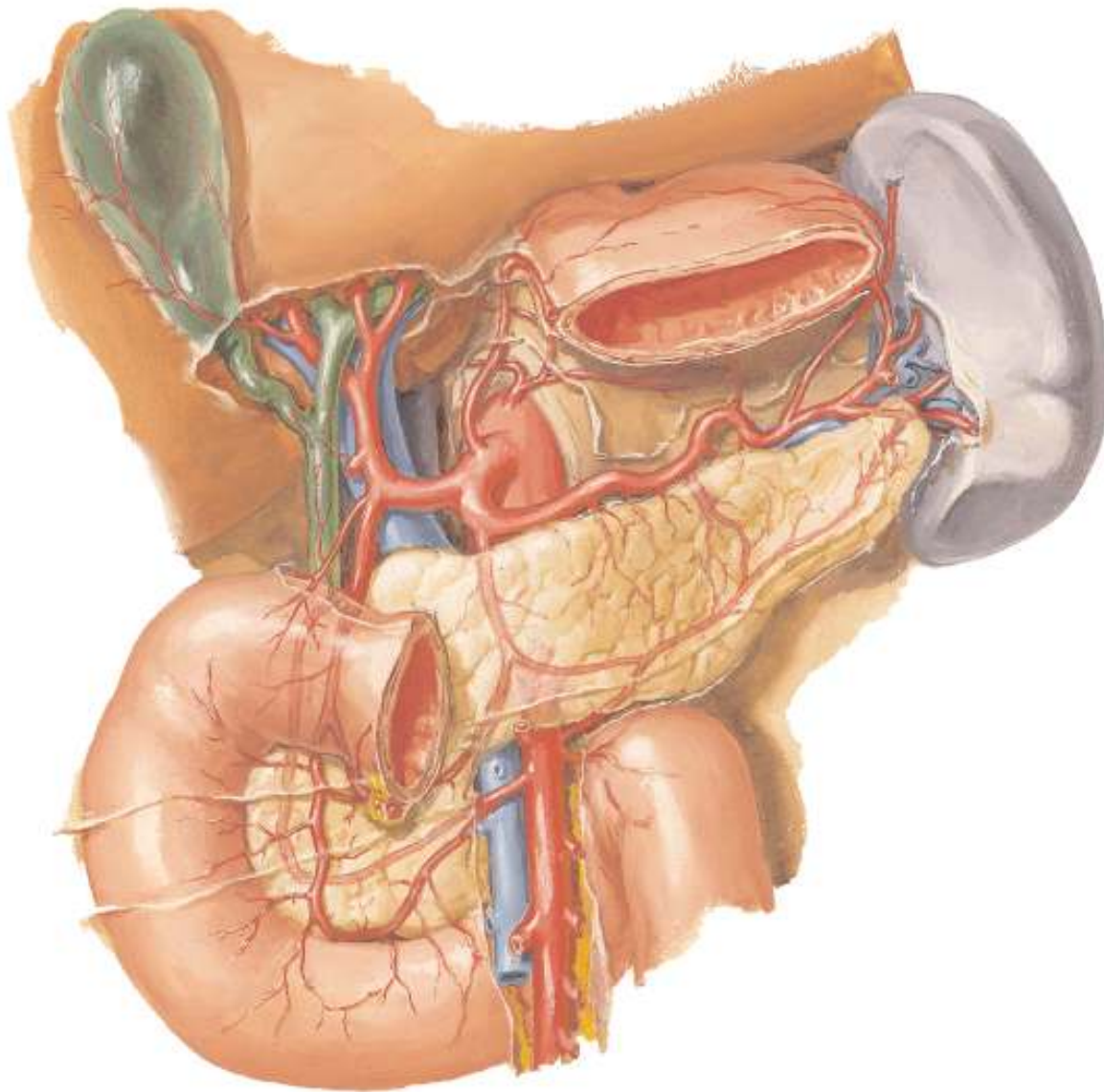

4. Redegør for leverens karforsyning.

Leveren har en dobbelt blodforsyning idet den modtager alt blod fra *mave-tarmkanalen*, *pancreas* og *milten* via *v. portae* og derudover får den friskt blod fra *a. hepatica propria* (= ca. 25 %). *V. portae* deler sig i en kort højre og en lang venstre gren, hvorfra den fordeler sig svarende til galdegange og *a. hepatica*, dvs i de *glisson'ske triader* (!?) og ender *vv. Interlobulares*, der ender i leverens sinusoider.

a. hepatica propria er leverens nutritive kar, som ernærer stromaet og galdegangene. Den ender i *aa. Interlobulares* mellem lobuli.

Leveren drænes via *Vv. Hepaticae* der løber bagud og tømmer sig i *v. cava inferior*. Venedrænages starter ved *vv. Centrales* i leverlobuli, hvorfra de efterhånden samler sig i større kar, for til sidst at munde ud i *v. cava inferior* i et øvre og et nedre sæt. Det øvre sæt består oftest af tre store vener (*v. hepatica dxt, media et sin*) der passerer ud gennem den øverste del af *sulcus venae cavae*, mens det nedre sæt består af 4 eller flere vener der munder ud længere nede i *sulcus'en*.

5. Redegør for leverens lymfedrænage.

Lymfekarrene begynder i leverens stroma og tømmes i superficielle og profunde lymfekar. De superficielle udgøres af et tæt net på leverens overflade og kommer fra lobuli i leverens perifere del.

- Den forreste, højre og øverste del af *facies diaphragmatica* drænes via lymfekar der går til *lig. falciforme hepatis* og videre gennem *larrey's spalte* i *diaphragma* til *Inn. Parasternales*.
- Den bageste del af *facies diaphragmatica* løber gennem *lig. Coronarium hepatis* og står langs *diaphragma* i forbindelse med *Inn. Parasternales* og langs *vv. Hepaticae* og *v. cava inferior* med *Inn. Mediastinales posteriores*
- lymfekarrene fra *facies visceralis* og tilstødende dele af den forreste, bageste og højre del af *facies diaphragmatica* løber mod *porta hepatis*, hvor de møder de *profunde lymfekar* fra den centralt beliggende lobuli i leverens indre; de dræner også galdeblære og galdegange. Lymfekarrene går til *Inn. Hepatici*, der ligger i en kæde langs *a. hepatica propria* og de store galdegange. Enkelte lymfekar ender i *Inn. Gastrici sinistri*, men de fleste går direkte videre til *Inn. Coelici*.

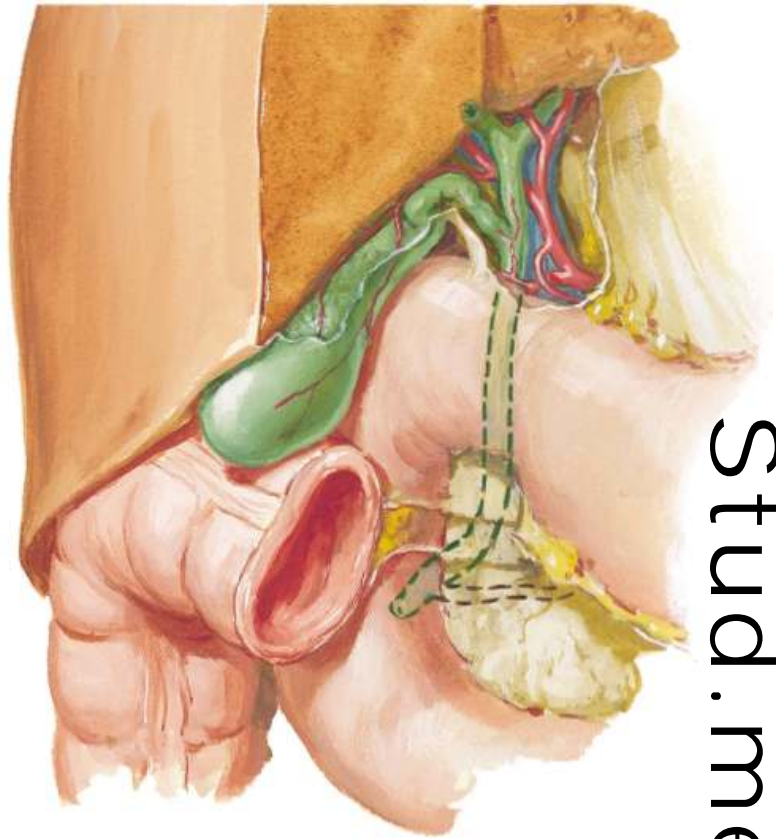
F. Netter
M.D.
© 1976

6. Hvilke relationer har galdeblæren.

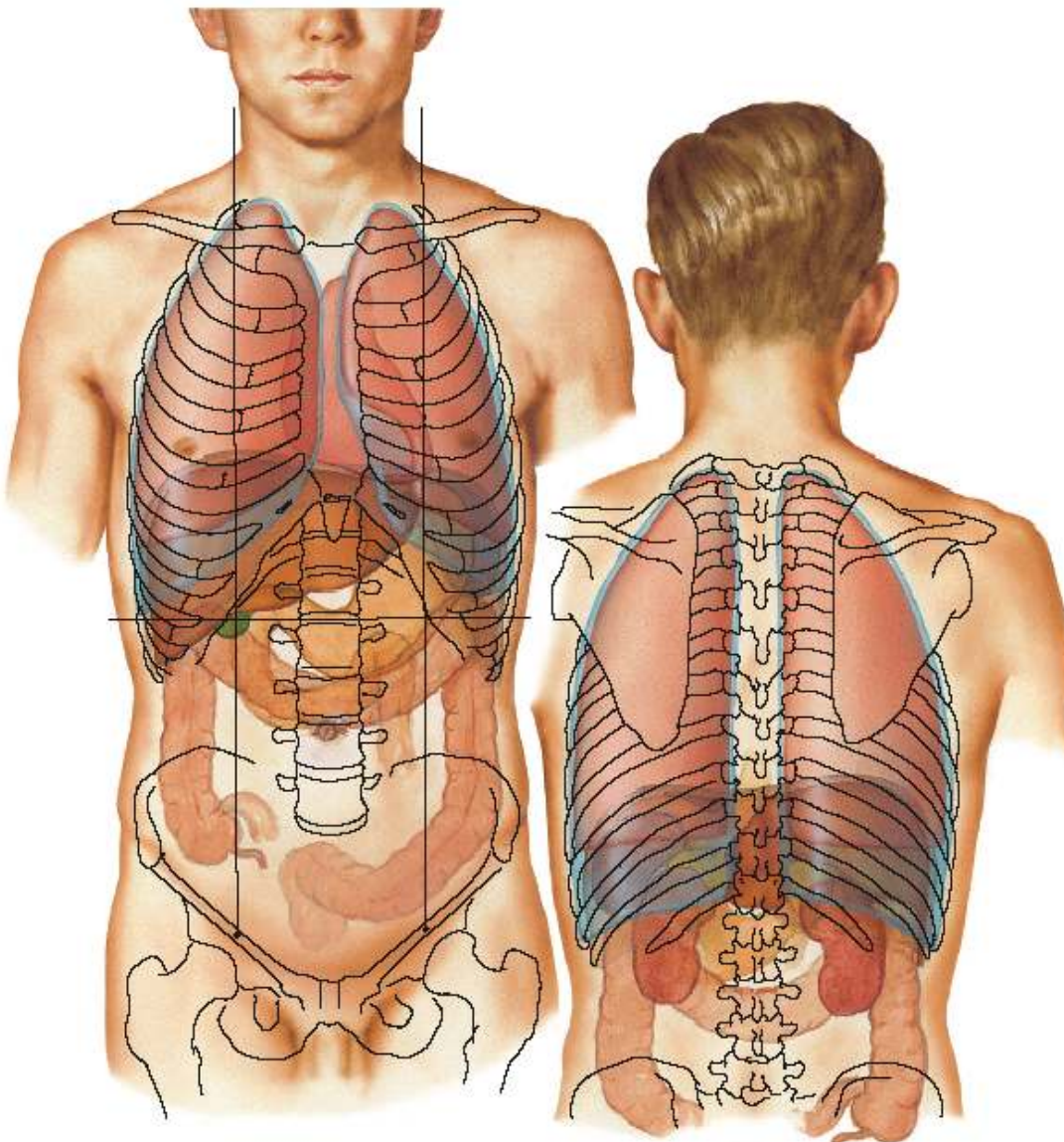
Galdeblæren ligger i *fossa vesicae biliaris* og har nedadtil relation til *colon transversum* og længere posterioert til den øverste del af *duodenum*.

7. Hvor projiceres galdeblærens fundus typisk ud på legemsoverfladen?

Fundus skyder sig som regel lidt frem under leverkanten, svarende på overfladen til vinklen mellem højre rand af *m. rectus abdominis* og *ribbenskurvaturen*.

Stud.med. MP, AU 07

8. Beskriv kort *ductus cysticus* og *ductus hepaticus communis*.

Ductus cysticus begynder ved *volum vesicae biliaris* og har et S-formet forløb bagud og til venstre. Tæt under *porta hepatis* forener den sig med *ductus hepaticus communis*. Den er ca. 4 cm lang og 2-3 mm tyk (dia.).

Ductus hepaticus communis opstår i *porta hepatis* ved sammenløb af *ductus hepaticus dxt* og *sin*, der tager hver sin leverhalvdel. Den løber nedad i *omentum minus* og forener sig med *ductus cysticus* dannende *ductus choledochus* tæt under *porta hepatis*. Den er ca. 4 cm lang og 4-5 mm tyk.

9. Hvordan forløber *ductus choledochus*?

Ductus choledochus begynder som nævnt ved sammenløbet under *porta hepatis*. Herfra løber den nedad, bagud og til højre for at ende i *papilla duodeni major*. Den er ca. 8 cm lang, 4-5 mm tyk og inddeles i 4 klinisk vigtige afsnit:

Pars supraduodenalis

Pars retroduodenalis

Pars pancreaticus

Pars intra muralis

i *lig. hepatoduodenale*

bag *pars superior duodeni*, krydses af *a. gastroduodenalis*

indlejret i *caput pancreaticus*

2 cm stykke i *duodenalvæggen*.

10. Hvilken arterie forsyner *galdeblæren*, og hvor kommer den fra?

a. cystica der er en gren fra *ramus dxt a. hepatica propriae*.

